

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Hur kan den nya Plan- och bygglagen och
Boverkets byggregler bidra med hållbar
utveckling inom samhällsplanering och byggande

Yvonne Svensson rättschef

- Varför finns det en plan- och bygglag?
- Vem bestämmer vad lagen ska innehålla?

Regeringsformen – en av våra grundlagar

1 kap. Statsskickets grunder

1 § All offentlig makt i Sverige utgår från folket.

Den svenska folkstyrelsen bygger på fri åsiktsbildning och på allmän och lika rösträtt. Den förverkligas genom ett representativt och parlamentariskt statsskick och genom kommunal självstyrelse.

Den offentliga makten utövas under lagarna.

Regeringsformen – en av våra grundlagar

1 kap. Statsskickets grunder

4 § Riksdagen är folkets främsta företrädare.
Riksdagen stiftar lag,.....

SVERIGES
RIKSDAG

Regeringsformen – en av våra grundlagar

8 kap. Lagar och andra föreskrifter

1 § Föreskrifter meddelas av riksdagen genom lag och av regeringen genom förordning. Föreskrifter kan också, efter bemyndigande av riksdagen eller regeringen, meddelas av andra myndigheter än regeringen och av kommuner.

Ett bemyndigande att meddela föreskrifter ska alltid ges i lag eller förordning

Olika sorters regler

Lag – Riksdagen (bindande)

t ex Plan- och bygglagen (PBL), Miljöbalken

Förordning – Regeringen (bindande)

t ex Plan- och byggförordningen

Myndighetsföreskrifter – t ex Boverket (bindande)

t ex Boverkets byggregler BBR

Allmänna råd – t ex Boverket (rekommendation)

t ex Buller

**Ny plan- och bygglag (2010:900)
2 maj 2011**

Allmänna intressen i PBL

- PBL är en avvägningslag
- Hänsyn ska tas till både enskilda och allmänna intressen
- Avvägningar i ärenden om översiktsplan – detaljplan – bygglov

De allmänna intressen är de krav som staten ställer på kommunen och ger ramarna för kommunens handlingsutrymme. De allmänna intressen ska tolkas och vägas mot varandra i planläggningen

Länsstyrelsen ska särskilt bevaka de allmänna intressen i översiktsplan och detaljplan

Allmänna intressen i PBL

- Den ekologiska, sociala och ekonomiska aspekten av begreppet hållbar utveckling, såsom hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter
- En integrerad och mer förutseende samhällsplanering som anpassas till förändrat klimat och främja minskade utsläpp genom ett transport- och energieffektivt samhällsbyggande

Allmänna intressen i PBL

Lämplighetsprövning av mark som ska bebyggas bl a

- *Hälsa och säkerhet*
- *Vatten – avlopp – avfall*
- *Risk för olyckor – översvämningar – erosion*

Bebyggelse utformas och placeras med hänsyn till bl a

- *Hushållning med energi och vatten*
- *Goda klimat- och hygienförhållanden*
- *Hantera avfall*

Översiktsplan

- Avvägningar mellan olika allmänna intressen
- Vägledande för efterföljande detaljplanering – områdesbestämmelse – bygglov (utanför plan) – prövning enligt andra lagar
- Ett instrument för att möta framtida klimatförändringar

Översiktsplanen får delvis en ny roll

Hållbar utveckling innebär att t ex klimatfrågan måste hanteras bredare och mellan olika nivåer

Översiktsplanen stärks

- Som underlag för beslut enligt PBL
- Som strategiskt och politiskt instrument

Översiktsplanen får delvis en ny roll

Den strategiska funktion stärks genom:

- hänsyn och samordning med nationella och regionala mål, planer och program för hållbar utveckling
- den kommunala planeringen ska sättas in i ett större sammanhang så att sambanden med omvärlden blir tydligare

Översiktsplanen får delvis en ny roll

Vilka nationella och regionala mål, planer och program?

- Regionala tillväxt- och utvecklingsprogram
- Länsplaner för transportinfrastruktur
- De transportpolitiska målen
- Miljökvalitetsmålen
- Regionala klimat- och energistrategier
- Elektronisk infrastruktur
- Avfallshantering
- M.m

Översiktsplan

- Tydligare krav på aktualitetsprövning varje mandatperiod – verkligen speglar kommunens aktuella politiska vilja
- Det är viktigt att aktualitetsprövningen omfattar hur kommunen i översiktsplanen hanterar konsekvenserna av klimatförändringarna
- Länsstyrelsen ska redovisa sin syn på allmänna intressen en gång per mandatperiod

Detaljplan — är ett ställningstagande till de allmänna intressen

Skydds- och säkerhetsåtgärder med anledning av klimatförändringar

- *Får bestämma* krav på skyddsåtgärder för att motverka markföroreningar, olyckor, översvämning och erosion om marken därefter är lämplig att bebygga
- I detaljplan *får bestämma* att bygglov inte får ges vid väsentligt ändrad markanvändning förrän skydds- eller säkerhetsanläggning har genomförts på tomten om marken därefter är lämplig

Exempel på klimatåtgärder i detaljplan

- Höjdsättning av mark och byggnader
- Lokalt omhändertagande av dagvatten
- Förbjuda källare för att förhindra skador vid översvämning
- Fasad i visst material för att förhindra fuktproblem
- Vall mot översvämning
- Viss ytbeläggning på mark
- Vegetation
- Skyddsavstånd
- Husets placering

Bygglov och klimat ?

- Bygglov inom planlagt område ska möjligheterna att hantera avfall prövas
- Bygglov utanför planlagt område ska alla allmänna intressen prövas

Byggande

Tekniska egenskapskrav

1. Bärförmåga, stadga och beständighet – EU
2. Säkerhet vid händelse av brand - EU
3. Skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö – EU
4. Säkerhet vid användning - EU
5. Skydd mot buller – EU
6. Energihushållning och värmeisolering – EU
7. Lämplighet för avsett ändamål – nationellt
8. Tillgänglighet – nationellt
9. Hushållning med vatten och avfall - nationellt

Byggande

- Byggherren är *alltid* ansvarig för att de tekniska egenskapskraven är uppfyllda
- Byggnadsnämnden har fått en starkare roll i den nya plan- och bygglagen och ska vara mer aktiv
- Tekniskt samråd – kontrollplan – startbesked – arbetsplatsbesök - slutbesked

Byggande

- De tekniska egenskapskraven preciseras i plan- och byggförordningen och
- I Boverkets byggregler (BBR)
- Boverkets byggregler är funktionskrav och ska vara verifierbara
- Nya byggregler träder ikraft 1 januari 2012
- Övergångstid på 1 år – ska börja tillämpas den 1 januari 2013

Boverkets byggregler

Tre nyheter

- Ett nytt brandavsnitt
- Ändrade regler för energihushållning
- Även föreskrifter som gäller vid ombyggnad och annan ändring

Boverkets byggregler - energi

- Redan 2009 skärptes energikraven för byggnader med elvärme
- Nu skärps energikraven även för övriga byggnader
- Skärpta krav med ca 20 % på byggandens specifika energianvändning (kWh per kvm2 och år) och genomsnittlig värmeisolering (Wm2K)
- Regeringens uppdrag att se över och skärpa energikraven
- Hänsyn till vad som är tekniskt möjligt samt bygg- och energikostnader

Boverkets byggregler - energi

Ny möjlighet att klassa energianvändningen

- En byggherre som frivilligt (!) vill ställa högre krav på byggnadens specifika energianvändning kan göra detta på ett enhetligt sätt
- Samma princip som i SS 24300-2:2011 Byggnaders energiprestanda – Del 2: Klassning av energianvändning
- Det är byggherren som ska se till att energiklassen uppfylls
- Klassningen omfattas *inte* av byggnadsnämndens myndighetsutövning

BOVERKETS FORUM OM BYGGREGLER

– en ny mötesplats den 1 december i Stockholm om regler och byggkvalitet

Det finns gott om skäl till varför alla inte följer samhällets regler. Okunskap, slarv, otydliga regler och stress kan vara några. Boverket vill ändra på det och bjuder dig nu möjligheten att tycka till i formen av ett forum. Så kom och dela med dig av dina erfarenheter.

lyssna till Boverkets gd Janna Valik,

- Ola Månsson, ny vd i Sveriges Byggindustrier,
- professor Anne Lundin, Lunds tekniska högskola,
- Lisa Hansson, forskare, Väg-och trafikinstitutet,
- Magdi Dobi, ordförande i Kontrollansvarigas förening,
- Mats Björs, vd, Byggherrarna,
- Catherina Fored, Sveriges Arkitekter.
- Yvonne Svensson, rättschef, Boverket

